

Ob 20-letnici papeštva Leona XIII.

Povsodi je zavladovalo veliko veselje, ko je dne 20. februarja 1878 naznanila iz Rima telegrafična žica vesoljnemu svetu, da je naslednikom sv. Petra izvoljen ključar sv. rimske cerkve, 68-letni kardinal Joahim Pecci. Novi namestnik Kristusov na zemlji si je nadal imé: Leon XIII. Dne 3. marcija istega leta je bil slovesno kronan in vérniki po celem svetu so prosili Stvarnika, da bi mu dal vladati dolgo let njegovo sv. cerkev. Bog je uslišal njihovo prošnjo.

Ravno danes je préšlo 20 let, kar je bil za papeža kronan Leon XIII. Po celem svetu zopet vlada radost in veselje, oči vsega krščanstva se obračajo v Rim. In óndi sedi na prestolu še isti blagi, sivolasi starček Leon XIII., poglavar vesoljnega krščanstva. O slava Ti danes, Leon mogočni! O slava Ti, »luč z nebá!« Ponižno se Ti poklanjamo in prisrčno Te proslavljamo té trenutke med drugimi tudi mi, slovanski rodovi, zlasti mi verni Slovenci. Blagoslavljal nas, blagoslavljal naše slovanske brate, da bi nas vse enkrat vezala ljubezni vez do Tvojega prestola! —

Ob takó slovesnem dnevu hočemo omeniti danes nekatere vrline današnjega slavljenca na političnem in socialnem polju. Ob nastopu vlade Leona XIII. so bile žalostne razmere zlasti v Nemčiji in Franciji. V Nemčiji še ni bil popolnoma pojenjal kulturni boj, katerega je bil uprizoril prekanjeni Bismarck, lepa Francija pa je bila pod uplivom Gambette, čegar paróla je bila: »Cerkev je naša sovražnica!« Toda po prizadevanju Leonovem je v Nemčiji pojenjal kulturni boj in katoliki so prišli do velike veljave. In dandanes je v nemškem državnem zboru odločilen »katoliški centrum«, ki šteje okrog 100 poslancev. Dá, papež Leon XIII. so prišli v Nemčiji do tolikega zaupanja, da so po nasvetu nemške vlade posredovali med Nemčijo in Španijo radi nekíh otokov. Na Francoskem je umrl Gambetta in nastale so boljše razmere do papeža, čeprav še vlada ondi liberalizem in framasonstvo. Zlasti se papež že dalje časa trudijo, da bi združili francoske katolike, republikance in monarhiste, v jedno mogočno stranko. Bog blagoslovi njihovo delo tako, kakor v Nemčiji, potem bo postala ponosna Francija pač zopet »biser krščanske Evrope!«

Tudi razmere v Rusiji so se ublažile do sv. stolice, zlasti pod mladim, a vrlo modrim carjem Nikolajem II. O Bog pripelji té naše severne brate zopet v naročje sv. katoliške cerkve! I z drugimi državami, krščanskimi in nekrščanskimi, so sv. oče v prijaznosti.

Povsodi se trudijo za napredek krščanskega življenja, ustanavljajo škofije, misijonske postaje in sole. Zato pa jih tudi cel svet spoštuje, kar kažejo premnogi vlaki, ki iz vseh krajev svetá drdrajo v Rim in vozijo potnike, da se poklanjajo sv. očetu. To kažejo tudi bogata darila, ki so jih prejeli od vernikov in vladarjev povodom šestdesetletnice mašništva letos dné 1. januarja, povodom petdesetletnice škofovstva in ob drugih prilikah. Le razmere v Italiji se niso nič izpremenile. Papež so še vedno kakor so bili, ujetnik v vatikanskej palači. Tudi v Avstriji so stare razmere ostale, le upeljava civilnega zakona na Ogerskem jim je napravljala veliko žalost.

Zlasti pa so sedanji papež velik prijatelj nižjega ljudstva, kmetov, delavcev itd., kar kaže prelepa okrožnica na korist delavcem in obrtnikom z dne 25. maja 1891, in pismo do Belgijcev z dne 10. julija 1895. V teh dveh in drugih enakih pismih kažejo papež, kako naj bi se preobrazila sedanja družba, kake razmere naj bi bile med delavci in delodajatelji in narobe. Ko bi se ti nauki in nasveti sv. očeta v dejanju izpolnili, bi kmalu zavladovala zadovoljnost in mir med ubogim delavskim ljudstvom. Socialni demokratje bi prišli ob vso veljavo in bi jo morali popihati tja, odkoder so prišli. Toda to je hudo, ker se imenitna posvetna gospoda in razni, zlasti judovski bogataši in milijonarji ne zmenijo za nauke sv. očeta. Pač »srečni vsi bi bili, — Ko kruh delil bi z bratom brat — S prav srčnimi čutili.« (S. Gregorčič).

Poslednjič moramo še omeniti, da so Leon XIII. tudi velik prijatelj Slovanov. To kaže zlasti imenitna okrožnica z dne 30. septembra 1880., v katerej vesoljne cerkvi nakladajo dolžnost, da časti slovanska apostola, sv. Cirila in Metoda. Brezmejno veselje je vzkipelo radi tega po slovanskem svetu; iz hvaležnosti zató so se avstrijski Slovani sli osebno zahvaliti in pokloniti sv. očetu. Prvi za papežem v Rimu, ki ima oblast čez vse misijone, je Slovan, preimenitni kardinal Ledóchowsky; tudi diki Jugoslavije, prvz. djakovskemu škofu Strossmayerju so papež zelo naklonjeni. To svojo naklonjenost do Slovanov pa kažejo tudi ob raznih prilikah.

Pred nekaj leti je bil v avdienciji pri njih v Rimu mladi hrvaški učenjak dr. Luka Jelić. »Katerega naroda si, moj sin?« ga vprašajo papež. »Slovan sem, sv. oče«, jim odgovori. Tedaj zažaré oči sivolasemu starčku Leonu XIII. in z resnim povdorkom mu rekó: »Moj sin, jaz ne bom učakal, pač pa utegneš ti, ker si še mlad, ko se bodo izpolnile besede: Slovani bodo ali premladili Evropo ali jo pa uničili.«

Bog naj ohrani torej še dolgo slavnega Leona XIII. v blagor krščanskim rodovom na zemlji!

Cesarjeva petdesetletnica in Slovenci.

(Konec.)

V prvi vrsti potrebujejo pomoči in zakonitega varstva v smislu zdrave krščanske socialne reforme v okviru obstoječega družabnega reda eminentno produktivni stanovi, za katere je vedno zavzeto Vaše veličanstvo.

Žalostna prikazen gospodarskega propada kmečkega, obrtnega in delavskega stanu v posameznih deželah je vedno rastoče izseljevanje.

V največji nevarnosti je obstanek kmečkega stanu, ki tvori veliko večino avstrijskega prebivalstva ter je najtrdnjša podlaga državnemu redu.

Zato se trdno nadejamo, da se bode brez odloga nadaljevala akcija, ki meri na združeno organizacijo v povzdigo kmetijske produkcije.

Obrtni stan, ki je važen faktor v socialnem in gospodarskem življenju, hira in propada vsled novih produkcijskih razmer. Da se vzdrži v trdem boju za obstanek, je nujno potrebna revizija obrtnega reda, temeljitejša strokovna izobrazba in izdatnejša podpora obrtnim zadrugam.

Z ozirom na rastoče delavsko gibanje treba je posebno pozornost obračati delavskemu stanu, kateri opravičeno zahteva primerno reformo zakonitih določil glede zavarovanja za slučaj bolezni in proti nezgodam ter zavarovanje za starost.

Vsak nadaljni korak v prospah industrije in trgovine, ki sta velikega pomena za skupni gospodarski organizem, bodemo z veseljem pozdravili, kakor tudi potrebni razvoj prometnih sredstev.

V tem oziru upamo, da se prične kmalu graditi železnica, ki bode vezala severozapadni del države preko Kranjske s prvim drž. primorskim trgoviščem v Trstu.

Priznavajoč koristi splošne ljudske izobrazbe, vede in umetnosti iskreno želimo, naj bi šolstvo ustrezalo potrebam različnih narodov in dežel, vzgajalo mladino v versko-nravnem duhu ter usposobilo zarod, da se obstoječi družabni red mirnim potom brez prekucij preosnuje v duhu krščanske pravičnosti, ublažijo nasprotja med gospodarsko

Listek.

Pri Leonu XIII.

Bilo je dne 6. grudna 1890. Tako željno in hrepenéče se nisem nobenega dneva pričakoval. V Vatikan gremo, Leona XIII. bodemo videli! Srce, raduj se! Namestnika Kristusovega gledati — ni-li to sreča in čast? Kakó težko je bilo pričakovati onega jutra, onih blaženih trenutkov, ko bom zagledal častitljivi obraz Leona XIII!

Odbilo je osem. Iz Vatikana, od Sv. Petra sem, zapel je slovesno doneči zvon. Pojdimó, čas je že! Na ulicah ljudij kar mrgoli. Na angeljskem mostu je gnječa, da se človek komaj prerije skozi hiteče množice. Solnce, ljubo solnce v cvetoči Italiji, ki sije tako nepopisno lepo, izlivalo je svoje zlate žarke oni dan posebno ljubezno čez Rim. In »jasno nebo italijansko«, mi je blestelo, kakor da bi zrl v prozoren demant. Kupola Sv. Petra, v nebo kipeča, zdela se mi je takrat posebno veličastna. Rad bi jo gledal občudovaje — toda naprej, mudi se!

Že smo pred Vatikanom. Pred nami stojé švicarski vojaki v črnorumeni opravi. Lepe postave, krepki junaki, braniki sv. očeta. »Na

desno!« veli nam prijazni častnik, z roko nam pot po stopnicah kazaje. In sli smo v prvo nadstropje v kapelo, o kateri je že spisana marsikatera knjiga; Sikstinska kapela se ji pravi.

Tu čakamo. Tu sem pride Leon XIII. Napovedan je bil takozvani veliki konzistorij, v katerem sv. oče slovesno proglasijo, v pričó preoblega ljudstva, nove kardinale. Kdor le more, skuša dobiti vstopnico za tako svečanost. Isti dan radovednim udeležencem ni bilo števila. Sikstinska kapela je bila prenapolnjena, a ravno tako vse velikanske sobane, skozi katere se bode pomikal sprevod sv. očeta.

Vse koprni, zagledati papeža. Kaj nam mari druge posebnosti v Vatikanu. V Sikstinski kapeli so čudapolne slike, slavnejših nima ves svet, a takrat se na nje ni nikdo oziral. Takrat nas je dvigalo drugo hrepenenje, vse druge ozire in zanimivosti v stran!

Čuj, kaj-li doni? Fanfare so dolge trobente, s kojimi naznanjajo enoglasno papežev prihod. Neki poseben, slovesen glas je to. Doni vedno močnejše, čuje se že gromoviti »Evviva« (živio!), s katerim oduševljene množice papeža pozdravljajo. Še nekaj trenutkov in v kapeli se prikaže na visokem prestolu Leon XIII., z viharnimi »Evviva!« burno pozdravljen. Nesejo ga na prestolu, (kakor je to pri papežih običajno), čisto blizu

nas. Priklanja se, zahvaljeva se za srčne pozdrave. Stopi iz prestola; brzim korakom gre proti sedežu, ki je zanj pripravljen. Množice utihnejo, kdor more, poklekne. Leon dvigne roki in blagoslovi svoje udane vernike. O koliko očí se je od veselja porosilo, koliko src neizmerno zradostilo! Zdaj vidimo Leona XIII., sv. očeta.

Zdi se mi, da hočeš vprašati, kakšen pa je? Milo se nam je storilo, ko smo ga videli. Slaboten starček, silno slaboten! Nekdaj je bil lepe, ravne, vitke postave, srednje velikosti. A visoka starost ga je upognila, srebrnobeli lasje obdajejo glavo. Obraz je upal, čisto blede, vsakdo bo rekel: Tega moža skrbi grozno tarejo. Ugonobil se bo. Nikdo ne bi mislil, da biva v tem rahlem, tako oslabelem telesu tako velik duh, da v njem plamti še ogenj, kakor v mladeniču, ki odpotuje hlabro v daljni svet.

Vendar tudi to častitljivo telo se še starosti upira. Nekaj posebnega še diči Leona, da moramo reči: še ni starček. Kadar gre ali poklekne, gibljejo se mu noge, kot bi bil še mlad duhovnik; kadar govori, čuje se glas polnodoneč in krepek, kot bi bil še v cvetu svojih let, in kdor mu pogleda v oči, meni, da vidi otroka, tako svetle in živahne so še.

Leta 1885. si je že Leon sam zapel mrtvaško pesem. Glasi se: